

Світлана Яцишин,
канд. екон. наук., доцент,
Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна

ІНФОРМАЦІЙНІ ПОТОКИ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Процес управління підприємством базується на обробці величезної кількості різноманітної інформації. Ця інформація стосується як внутрішнього становища підприємства, так і його зовнішнього оточення. Велику питому вагу в загальному інформаційному потоці відіграє облікова інформація.

Основним завданням бухгалтерського обліку з метою стратегічного управління промисловим підприємством є саме обґрунтування прийняття всієї множини управлінських рішень. Від тактичних та оперативних – до стратегічних. Адже стратегічні рішення складаються саме з тактичних. Необхідна облікова та аналітична інформація повинна бути спрямована й зосереджена у єдиному поєднанні стратегічних рішень різних рівнів [1].

Стратегічний стиль управління підприємством передбачає необхідність використання величезних обсягів аналітичної фінансової та не фінансової інформації. Система

бухгалтерського обліку з метою стратегічного управління промисловим підприємством повинна забезпечити управлінців високоякісним аналітичним матеріалом на базі інформації за минулі часи й сьогодення. Також від системи бухгалтерського обліку вимагається надання прогнозів можливих наслідків тих чи інших рішень [4].

У випадку, коли маса статистичної інформації за минулі періоди містить інформацію про певні стандартні однотипні господарські ситуації, класичні (стандартні) стратегічні рішення і наслідки від їх прийняття, то в цьому разі прогнозні варіанти розгортання подій будуть досить точними і на їх базі можна приймати вірні стратегічні рішення.

Проте більшість стратегічних завдань вимагають саме унікального підходу, наслідки вирішення яких дуже важко спрогнозувати. Відповідно до цього, для досягнення більш точних варіантів прогнозованих значень необхідно застосовувати складні методи моделювання рішень, що займає багато часу [4].

Якщо система бухгалтерського обліку буде дуже довго опрацьовувати інформацію для проведення такого аналізу, а потім проводити такий аналіз, то дані для прийняття стратегічного рішення можуть потрапити до керівника надто пізно. За час обробки, аналізу та передачі необхідних даних ситуація може змінитися, а відтак рішення, що буде прийнято, може виявитися невірним. У разі надшвидкої передачі даних погіршується якість їх обробки, і менеджери можуть просто не взяти їх для використання і, взагалі, відмовитися від прийняття стратегічного рішення.

Якщо ж керівники самі спробують розібратися у всій масі наданої їм інформації, то в більшості випадків вони просто «потонуть» у ній і також відмовляться від прийняття стратегічного рішення, або приймуть його без урахування наданої інформації [2].

Отже, інформація повинна надаватися цілеспрямовано, дозовано і своєчасно. В даному випадку менеджери можуть більш якісно опрацювати надану їм масу інформації та зосередити свою увагу на розгляді альтернатив стратегічних рішень.

Зараз великого значення набуває питання ціни інформації. Цінність інформації можна визначити двома шляхами:

1. Сумою втрат, які вдалося попередити завдяки інформації;
2. Величиною витрат на отримання потрібної інформації.

Отже, під ціною інформації слід розуміти не тільки вартість отримання первинних даних, але й вартість її обробки. При цьому повинен спрацьовувати принцип багаторазового перевищення ефекту від використання інформації над витратами на отримання, обробку і надання інформації. В умовах, коли оброблюються величезні інформаційні масиви, це питання значно загострюється. Сучасні тенденції в розвитку інформаційних технологій дозволяють досягати прийняттого співвідношення рівнів витрат і віддачі від використання інформації. Завдяки економічному і технічному прогресу сучасний бухгалтерський облік здатний аналізувати й моделювати істотні взаємозв'язки і прогнозувати результати певних комбінацій внутрішніх і зовнішніх чинників, що в значній мірі впливає на успіх стратегії бізнесу. Таким чином, бухгалтерський облік (особливо в частині управлінського напрямку) може внести значний позитивний внесок у стратегічний менеджмент [2].

Виходячи зі ступеня мотивації, вищі менеджери, в цілях реалізації бізнес-плану, прагнуть ухвалення стратегічних рішень на користь організації, і це слід враховувати при модернізації існуючої на підприємстві системи бухгалтерського обліку. Це, перш за все, пов'язано з тим, що у тих, хто стане ухвалювати стратегічні рішення, не буде часу на опрацьовування маси непотрібних фінансових і не фінансових даних.

Отже, основні вимоги до вихідної інформації системи бухгалтерського обліку з метою стратегічного управління промисловим підприємством можна сформулювати як: інформація, що подається, повинна бути обробленою і підготовленою, а не бути простим набором даних; фінансова та не фінансова інформація повинна надаватися у зручній для сприйняття формі; інформація повинна надаватися тільки потрібна (цільова) інформація; інформація повинна бути надана у формі підготовлених конкретних цільових звітів з теми окремих рішень [5].

Зрозумілим є те, що для цього повинні існувати можливості дуже швидкої обробки

масиву різнорідних даних. У значній мірі така можливість виникає на основі поєднання комп'ютерної бази даних і попереднього аналізу потенційних видів стратегічних рішень, який дозволяє визначити характер потрібної інформації. Отже, система бухгалтерського обліку з метою стратегічного управління промисловим підприємством повинна забезпечити збір необроблених даних і здійснити такий попередній аналіз з метою підготовки базової фінансової і не фінансової інформації для ухвалення майбутніх стратегічних рішень.

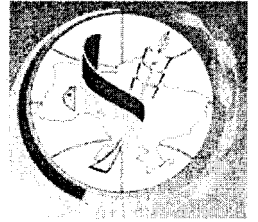
Дуже поширеною є проблема, що полягає у визначенні конкретних підрозділів і відділів, які повинні відповідати за збір, реєстрацію, облік, аналіз, передачу основної інформації для прийняття стратегічних рішень. Найголовніше – визначити, хто відповідає за зміст і надійність інформації, що потрапила в систему управління. Сьогодні доступ до фінансової та не фінансової інформації мають різні служби управління. Проте традиційно відповідальність за достовірність інформації покладається саме на облікові служби. Це не завжди є вірним. Адже в умовах стратегічного управління питання збору та обліку інформації виходять значно ширше, ніж межі відповідальності класичної облікової служби. У цьому процесі задіяна більшість управлінських служб і підрозділів. У разі, коли вся відповідальність буде перекладена саме на облікову службу, всі процедури по збору всієї різнорідної маси даних буде сконцентровано під патронатом обліковців. Адже якщо вже бути відповідальним за зміст інформації в системі управління, то необхідно контролювати її збір та введення у систему. Це є практично неможливим через обсяги інформації, які треба опрацювати, та через її змістовну неоднорідність. До того ж, з облікової служби не знімаються основні традиційні облікові завдання. Відповідальність за достовірність інформації повинні нести підрозділи, які є місцем виникнення або збору інформації. Система бухгалтерського обліку з метою стратегічного управління промисловим підприємством повинна надати інструментарій реєстрації та обліку, накопичення, збереження інформації, а також можливості доступу до неї певним особам [3].

Зрозуміло, що така система має значні переваги, оскільки автоматично й точно збирає дані, необхідні для ухвалення майбутніх стратегічних рішень. Крім того, при цьому не збільшується робоче навантаження на окремий відділ підприємства [2]. Навпаки, завдяки цій системі вивільняються досвідчені аналітики, які можуть зосередитися на аналізі одержаної таким чином фінансової та не фінансової інформації.

Список використаних джерел

1. Василенко В. А. Стратегічне управління : [навчальний посібник] / В.А.Василенко, Т. І. Ткаченко. – К.: ЦУЛ, 2003. – 396 с.
2. Веретнов В. Аутсорсинг. Стратегический управленческий учет в сфере программного аутсорсинга [Електронний ресурс] / В. Веретнов. – Режим доступу: <http://www.klubok.net/article1198.html>.
3. Гуцайлюк З. В. Прогнозний (стратегічний) облік і сучасні проблеми розвитку теорії бухгалтерського обліку / З. В. Гуцайлюк // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – №2. – С.14–19.
4. Івахненко С. В. Сучасні інформаційні технології управління підприємством та бухгалтерія: проблеми і виклики / С. В. Івахненко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – №4. – С. 52–58.
5. Шайкан А. В. Створення інформаційної бази даних бухгалтерського обліку з метою прийняття управлінських стратегічних рішень / А. В. Шайкан // Формування ринкової економіки в Україні. Науковий збірник. Спецвипуск “Проблеми економічної кібернетики”. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2007.– №16. – С. 236 – 241.

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Тернопільський національний економічний університет
Чортківський інститут підприємництва і бізнесу

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Тернопіль - Чортків

2012

Актуальні проблеми розвитку економіки в умовах глобалізації /
Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Тернопіль -
Чортків, 26-27 квітня 2012 р. – Чортків. – 512 с.

**Програмний
комітет**

Юрій С.І., д-р екон. наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України – голова
Дем'янчук С.П., канд. пед. наук, доцент – заступник голови
Задорожний З.-М. В., д-р екон. наук, професор
Шинкарик М.І., канд. фіз.-мат. наук, доцент
Журавель Г.П., канд. екон. наук, професор
Баланюк І.Ф., д-р екон. наук, професор
Гудратян С. М., канд. екон. наук, доцент
Десятнюк О.М., д-р екон. наук, професор
Дудар Т. Г., д-р екон. наук, професор
Клевець В.Б., канд. екон. наук, доцент
Ковальчук-Дехтяренко Л.Й., канд. пед. наук, доцент
Коцупатрий М.М., канд. екон. наук, професор
Крупка Я.Д., д-р екон. наук, професор
Кульчицька Н.Є., канд. екон. наук, доцент
Липчук В.В., д-р екон. наук, професор
Недашкова Н.С., канд. екон. наук, доцент
Олійничук В.М., канд. екон. наук, доцент
Пархомець М.К., д-р екон. наук, професор
Пушкар М.С., д-р екон. наук, професор
Росоха В. В. д-р екон. наук, ст. наук. співр.
Старостенко Г. Г., д-р екон. наук, професор
Фаїзов А.В., канд. екон. наук, доцент
Фаріон І.Д., д-р екон. наук, професор
Хомин П.Я., д-р екон. наук, професор
Черниш С.С., канд. екон. наук, доцент
Якубів В.М., д-р екон. наук, доцент